CzechTrade součástí
CzechBusiness

Uspět v Jihoafrické republice

Zákulisí jihoafrického byznysu

Hana Onderková
a Štěpán Beneš
CzechTrade JAR - Pretoria
a CzechTrade JAR - Kapské
Město (součástí CzechBusiness



O čem budeme mluvit

1. Makroekonomická realita: Proč je JAR nejvyspělejší trh Afriky, ale musíte počítat s riziky.
2. Prodejní argumenty: Jak napasovat českou technologii na reálné a kritické jihoafrické problémy.
3. Oborový deep-dive: Energetika, ICT, vodní hospodářství a těžební průmysl pod mikroskopem analytiků.
4. Legislativní obrana: Jak legálně a chytře zvládnu transformační systém B-BBEE a nespálit se.



JAR v číslech – Kde leží peníze?

- Velikost trhu: 63,21 milionu obyvatel. Střední třída v JAR má velkou kupní sílu a poptává prémiová řešení.
- Ekonomický výkon: Nominální HDP dosahuje 410 mld. USD
- v roce 2025.
- Struktura HDP: Více než polovinu (přes 50 %) tvoří moderní služby – finance, obchod a rozvinutý cestovní ruch.
- Stabilita vs. Růst: Růst HDP se drží na 1,1 – 1,5 % (2025), ale inflace je stabilizovaná na zdravých 3,2 %. To znamená předvídatelné ceny vstupů.
- Technologické podhoubí: Více než 150 aktivních tech hubů a akcelerátorů. Jihoafrický byznys je zvyklý na digitální nástroje.

Česká stopa a obchodní bilance

- Český export láme rekordy: Vytrvalý růst z 597 mil. USD (2020) na 780 milionů USD v roce 2025.
- Vzájemná bilance (2025): České firmy do JAR vyvezly zboží za 780 mil. USD, dovoz z JAR do ČR činil pouhých 340 mil. USD.
- Struktura exportu z ČR (2024): Dominují hotové výrobky a spotřební zboží (40 %), následované stroji a průmyslovými zařízeními (22 %).
- Strategická výhoda: ČR je pro JAR největším obchodním partnerem v celé střední a východní Evropě. Máme vybudované skvělé jméno.

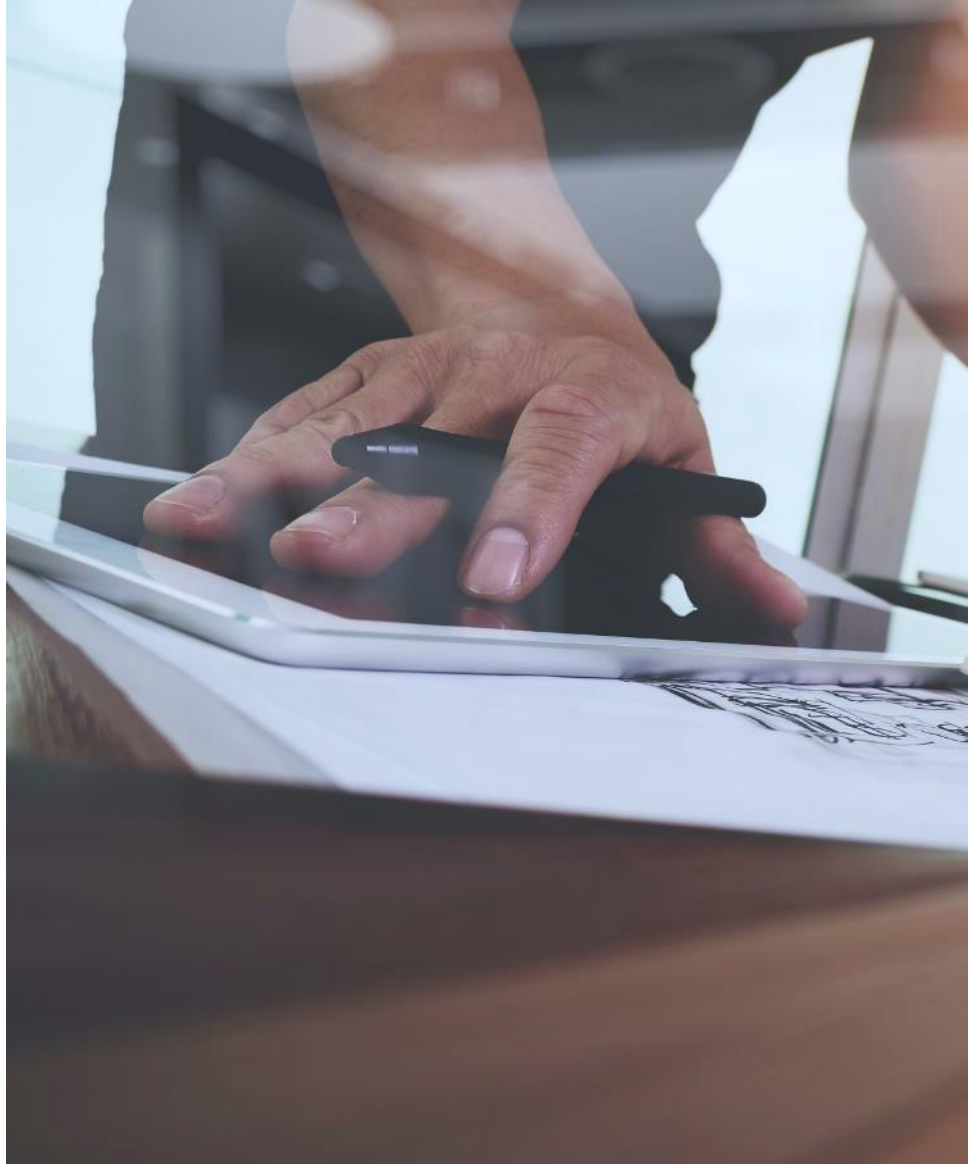



1

Energetika

Energetika– Příležitosti v permanentní krizi

- Realita na trhu: Státní monopol Eskom dlouhodobě nestíhá zásobovat zemi elektřinou.
- Pravidelné výpadky (loadshedding) nutí průmyslové podniky, doly a nákupní centra přecházet na vlastní nezávislá řešení.
- Strategické doporučení: Nehledejte štěstí ve výstavbě obřích elektráren na klíč (EPC) – tam zcela dominují čínské holdingy.
- Místo toho nabídněte:
- Inteligentní systémy řízení mikro-sítí (Microgrids).
- Hybridní průmyslové invertory a bateriové systémy pro ukládání energie (BESS).
- Pokročilý software pro optimalizaci spotřeby továren během energetických špiček.

Energetika – Miliardové programy

- REIPPPP (Renewable Energy): Rozpočet 250 mld. ZAR (312 mld. CZK) do fotovoltaiky, solárních a větrných elektráren.
- Lokace: Solární panely – Severní Kapsko a Svobodný stát; Větrné parky – pobřeží provincií Východní a Západní Kapsko.
- Lokace: Provincie Mpumalanga u města Witbank/Emalahleni – těžební a energetické srdce JAR.
- Koeberg Nuclear Power Station: 20–30 mld. ZAR (25–37 mld. CZK) na celkovou modernizaci a prodloužení životnosti jediné jaderné elektrárny v Africe.
- Eskom (Kusile Power Station): 230 mld. ZAR (287 mld. CZK) vyčleněné na technologie odsíření a celkovou modernizaci uhelných bloků.
- Eskom (Kusile Power Station): 230 mld. ZAR (287 mld. CZK) vyčleněné na technologie odsíření a celkovou modernizaci uhelných bloků.

Praktická rada: Státní tendry jsou byrokratické peklo. Nejlepší cesta je subdodávka technologického celku velkému jihoafrickému integrátorovi

.



2

ICT a Cyber security

ICT & Kyberbezpečnost

Ochrana v digitální džungli

Realita na trhu: JAR čelí masivním problémům s kybernetickou bezpečností a zastaralými ICT systémy.

– Probíhající digitální transformace průmyslu vytváří silný hlad po zahraničním pokročilém know-how.

Kde je největší prostor pro české specialisty:

– Pokročilá cybersecurity pro bankovní sektor a kritickou infrastrukturu země.

– Průmyslový software (SaaS) pro efektivní digitalizaci výroby, skladů a logistiky.

– Řešení pro Smart Cities – správa dat, IoT, integrace kamerových a senzorických systémů pro municipality.

ICT & Kyberbezpečnost – Otevřené projekty

- **Data Centre Infrastructure:** Investice 1–10 mld. ZAR (1,2–12,5 mld. CZK). JAR se stává technologickým centrem pro celou subsaharskou Afriku. Obrovská poptávka po chlazení, záložním napájení a zabezpečení.
- Lokace: Koncentrováno do hospodářského uzlu Johannesburg (čtvrti Samrand, Midrand) a Kapského Města.

- **Cybersecurity & SOC Projects:** Státní a firemní projekty v hodnotě 20–300 mil. ZAR (25–125 mil. CZK).
- Lokace: Centrálně řízeno z Pretorie, implementace celonárodní.

- **Smart Cities Programme (COGTA):** 50 mil. ZAR (625 mil. CZK) zaměřených na digitální municipalitu.
- Lokace: Národní ministerstvo COGTA sídlí v Pretorii, pilotní projekty (např. Lanseria Smart City) v provinciích Gauteng a North West.

Praktická rada:
Jihoafričané vyžadují cloudová řešení, která eliminují riziko ztráty dat při lokálních výpadcích proudu. SaaS je obrovská výhoda.



3

Vodní hospodářství

Vodní hospodářství

Boj o každou kapku

Realita na trhu: JAR masivně investuje do vodohospodářských systémů kvůli rostoucímu tlaku na infrastrukturu a suchu.

- Až 40 % pitné vody se v některých municipalitách ztratí v potrubních sítích z důvodu úniků.

Kde se mohou uplatnit české inovativní technologie:

- Smart Metering a IoT senzory na okamžitou automatickou detekci úniků vody v městských řadech.
- Bezvýkopové technologie (trenchless) pro rychlou sanaci a obnovu starého potrubí bez nutnosti rozkopat ulice.
- Průmyslové technologie na recyklaci a úspory vody pro těžební doly a chemičky (těžaři musí šetřit ze zákona).

Vodní hospodářství – Reálné projekty

- Smart Metering & IoT: Alokováno 215 mil. ZAR (269 mil. CZK) na dálkový monitoring a software.
- Lokace: Zakázky vypisují nejbohatší metropolitní oblasti: Johannesburg, Pretoria (City of Tshwane) a Kapské Město.

- Výstavba rezervoárů (President Park): Rozpočty 24+ mil. ZAR (30+ mil. CZK) na armatury, čerpací techniku a nádrže.
- Lokace: Midrand, přesně na půli cesty mezi Johannesburgem a Pretorií; realizuje městská společnost Johannesburg Water.

- Lanseria WWTW: Rozsáhlý projekt zaměřený na moderní technologie pro čištění odpadních vod a zpracování kalů.
- Lokace: Severozápadně od Johannesburgu v těsné blízkosti mezinárodního letiště Lanseria, provincie Gauteng.

Praktická rada:

Jihoafrický inženýr nekoupí technologii, kterou neviděl v praxi. Nabídněte nejprve menší pilotní projekt (Proof-of-Concept).



4

Těžební průmysl

Těžební průmysl

Modernizace a efektivita

Realita na trhu: JAR masivně investuje do hluboké technologické modernizace, automatizace a digitalizace dolů po stabilizaci energetické sítě.

Jedná seš o technologické modernizace, automatizace a digitalizace dolů s cílem zvýšit bezpečnost, snížit závislost na lidské síle v extrémních hloubkách a stabilizovat energetickou náročnost provozu.

Kde se mohou uplatnit české inovativní technologie:

- Automatizace, robotizace a dálkové řízení:
- Autonomní systémy pro hlubinnou těžbu zlata a platiny (v hloubkách nad 3–4 km).
- Software pro digitalizaci, prediktivní údržbu strojů a analýzu dat v reálném čase.
- Bezpečnostní systémy a ochrana zdraví:
- On-line diagnostika stability a monitorování otřesů v podzemí.
- Senzory pro detekci nebezpečných plynů a autonomní protipožární ochrana.
- Energetická efektivita a zelená transformace:
- Technologie pro snižování spotřeby elektřiny (např. chytré pohony ventilací a čerpadel).
- Využití obnovitelných zdrojů energie pro ostrovní provozy dolů (dekarbonizace sektoru).
- Efektivní technologie pro drcení, třídění a flotaci vytěžené rudy.

Těžební průmysl – Otevřené projekty

Hlubinný zlatý důl Qala Shallows (West Wits Mining): Vzácný nový podzemní projekt v jihoafrickém Witwatersrandu. Postupně najíždí na plnou kapacitu a poptává moderní technologie pro hlubinnou těžbu a bezpečnost.

Projekty zpracování hlušiny (Pan African Resources): Masivní investice směřují do povrchového přepracování starých důlních odvalů (tailings) a získávání zlata i kovů platinové skupiny (PGM) ze starých ekologických zátěží.

Rozšiřování a modernizace uhelných dolů (Thungela): Projekty jako Elders a Zibulo North Shaft procházejí fázemi rozšiřování infrastruktury, automatizace dopravníkových systémů a zlepšování železniční logistiky.

Projekt Phalaborwa (Rainbow Rare Earths): Strategický projekt zaměřený na získávání prvků vzácných zemin ze sádrovcových stacků s plánovaným začátkem hlavní výstavby. Klíčová je zde chemická separace a ekologické čištění vod.

Komplex na zpracování titanu KwaZulu-Natal (Nyanza Light Metals): Výstavba obřího závodu na zpracování titanu, zaměřuje se na moderní průmyslové technologie a metalurgii.

Vstupujte na trh výhradně přes lokálního partnera s B-BBEE certifikací. Místní těžaři jsou zákonem vázáni nakupovat od certifikovaných dodavatelů.



Legislativa, cla a obchodní kultura

B-BBEE – Jak legislativně přežít a nezešílet

Co to je:
Broad-Based Black Economic Empowerment. Vládní bodový program hospodářské rovnosti. Není to daň ani clo, nýbrž kritérium pro účast v obchodu.

Dopad na byznys:
Úroveň B-BBEE ratingu partnera (Level 1 až 8) přímo určuje úspěch ve státních tendrech i velkých soukromých zakázkách.

Klíčové byznysové know-how:
Jako český exportér nezakládejte v JAR vlastní pobočku 50/50, pokud dokonale nerozumíte místnímu právu. Riskujete zablokování firmy.

Správná strategie:
Najděte si jihoafrického distributora, který už má špičkový rating (B-BBEE Level 1 nebo Level 2). Vy mu prodáte zboží (ex-works / FOB) a on ho pod svou identitou umístí do tendru.

Obchodní dohody:
Využívejte výhod Dohody o hospodářském partnerství (EPA) mezi EU a zeměmi SADC ke snížení celního zatížení.

Logistika, cla a certifikace
Jak dostat zboží na místo

Dohoda EPA (EU-SADC):.
Pro české zboží to znamená nulová nebo výrazně snížená cla, pokud správně doložíte evropský původ zboží pomocí certifikátu EUR.1.

Místní certifikace:
Průmyslové a elektrické výrobky vyžadují přísné schválení od SABS (South African Bureau of Standards) nebo certifikát LOA (Letter of Authority). Vyčleňte si na to v časovém plánu minimálně 6 až 9 měsíců.

Logistické varování:
Státní železniční a přístavní monopol Transnet dlouhodobě bojuje s efektivitou. Přístavy v Durbanu a Kapském Městě mají dlouhé čekací doby na vykládku lodí. Počítejte s logistickou rezervou.

Obchodní kultura

Jak se chovají jihoafričtí nákupčí?

Zapomeňte na e-maily z Prahy:
Jihoafričané na chladné e-maily a nabídky ze zahraničí prakticky nereagují. Byznys se zde dělá výhradně na základě osobního vztahu, podání ruky a společného oběda či braai (grilování).

Rozhodovací proces:
Rozhodování je výrazně pomalejší než v Evropě. První schůzka je pouze o oťukávání a vzájemných sympatiích, obchod se začíná lámat až na třetí či čtvrté schůzce.

Neztraťte trpělivost.
Brána do celé jižní Afriky: Úspěšná a funkční reference z JAR vám okamžitě otevře dveře do sousedních zemí jako Namibie, Botswana, Zambie nebo Zimbabwe. Místní korporace zde mají silný vliv.

CzechTrade součástí
CzechBusiness





Ing. Hana Onderková
Ředitelka zahraniční kanceláře
CzechTrade – Kapské Město

E-mail: hana.onderkova @czechtrade.gov.cz
Tel: +27 66 364 3490

Ing. Štěpán Beneš
Ředitel zahraniční kanceláře
CzechTrade – Pretorie

E-mail: stepan.benes@czechbusiness.gov.cz
Tel: +27 76 568 0488

CzechBusiness
czechBusiness
czechtradeofficial3990
design.centrum

